

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Davida Rause, Ph.D., a soudců Mgr. Filipa Skřivana a JUDr. Ing. Venduly Sochorové v právní věci

žalobce: O. V., nar. X, st. příslušnost Ukrajina
zastoupen Organizací pro pomoc uprchlíkům, z.s.
sídlem Poděbradská 173/5, Praha 9

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, Praha 7

o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného v řízení o žádosti žalobce o udělení dočasné ochrany ze dne 5. 2. 2024

takto:

- I. Žalovaný je povinen rozhodnout o žádosti žalobce o udělení dočasné ochrany ze dne 5. 2. 2024 do deseti dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- II. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalobci se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce podal dne 5. 2. 2024 u žalovaného žádost o udělení dočasné ochrany. Žalovaný ji vyhodnotil jako nepřijatelnou, neboť žalobce získal dočasnou ochranu v Bulharsku. Proti

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

tomu se žalobce bránil žalobou na ochranu před nezákonným zásahem, které zdejší soud rozsudkem ze dne 14. 3. 2024, č. j. 62 A 14/2024-37, vyhověl a uložil žalovanému povinnost obnovit stav před vyznačením nepřijatelnosti. Zdejší soud dospěl k závěru, že ve věci žalobce nelze aplikovat § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace (lex Ukrajina), podle kterého je žádost o udělení dočasné ochrany nepřijatelná, byla-li podána cizincem, kterému byla udělena dočasná nebo mezinárodní ochrana v jiném členském státě Evropské unie, neboť toto ustanovení je v rozporu s uniijním právem.

2. Žalovaný následně sdělení o nepřijatelnosti žádosti zrušil usnesením ze dne 12. 4. 2024. Dopisem z téhož dne žalobci sdělil, že dle § 154 s přiměřeným použitím § 64 odst. 1 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“), v dalším postupu ve věci žádosti žalobce vyčká na rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie (dále jen „SDEU“) o předběžné otázce v řízení pod sp. zn. C-753/23.

II. Žaloba a vyjádření žalovaného

3. Žalobou na ochranu proti nečinnosti se žalobce domáhá toho, aby žalovaný o jeho žádosti o dočasnou ochranu rozhodl do 10 dnů od právní moci rozsudku soudu. Uvádí, že podle § 4 odst. 5 lex Ukrajina platí, že *rozhodnutí o dočasné ochraně Ministerstvo vnitra nebo Policie České republiky vydá bez zbytečného odkladu, ve zvlášť složitých případech ve lhůtě do 60 dnů ode dne podání žádosti o udělení dočasné ochrany*. Dle žalobce je nutné počátek lhůty odvíjet od podání žádosti, tj. od 5. 2. 2024, nikoliv od právní moci rozhodnutí zdejšího soudu o zásahové žalobě.
4. Aktuální stav řízení o udělení dočasné ochrany je tedy takový, že žalovaný má veškeré dostupné informace a materiály k tomu, aby žalobci udělil dočasnou ochranu. K tomu ovšem prozatím nedošlo a je zřejmé, že ani nedojde, neboť žalovaný vyčkává na rozhodnutí SDEU. Řízení před SDEU ovšem probíhalo již v době vydání odkazovaného rozsudku zdejšího soudu. Ten řízení nepřerušil, neboť chtěl předejít dlouhodobě nejistému postavení žalobce, což naopak žalovaný zcela opomenul a nechává žalobce vyčkávat. Přerušení řízení dle žalobce nebylo nutné a je minimálně sporné, zda bylo vhodné.
5. Dle žalobce nelze přijmout závěr žalovaného, že je ve veřejném zájmu, aby nedocházelo k procesnímu „ping pongu“. V zájmu je naopak ve věci rozhodnout, neboť žádost byla řádně podána dne 5. 2. 2024, žalobce je žadatelem o udělení dočasné ochrany a zdejší soud jasně uvedl, že § 5 odst. 1 písm. d) lex Ukrajina neměl být aplikován. Tímto názorem je žalovaný vázán.
6. Žalovaný se ve stanovené lhůtě k žalobě nevyjádřil.

III. Posouzení věci

7. Krajský soud se nejprve zabýval splněním podmínek řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti. Dle § 79 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), musí žalobce v žalobě na ochranu proti nečinnosti tvrdit, že správní orgán nevydal rozhodnutí nebo osvědčení, ačkoli mu to zákon ukládá. Dále musí bezvýsledně vyčerpat prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

ochraně proti nečinnosti správního orgánu. Obě tyto podmínky jsou v případě žalobce splněny. Žalobce doložil, že dne 29. 8. 2024 uplatnil u Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců návrh na opatření proti nečinnosti žalovaného. Předloženým správním spisem prochází usnesení ze dne 30. 9. 2024, kterým komise návrhu žalobce nevyhověla.

8. Podle § 4 odst. 1 lex Ukrajina *na řízení o udělení dočasné ochrany se obdobně použijí ustanovení zákona o pobytu cizinců na území České republiky o udělování víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území České republiky.*
9. Podle § 5 odst. 5 lex Ukrajina *ministerstvo vnitra nebo Policie České republiky vydá žadateli o udělení dočasné ochrany, nelze-li udělit dočasnou ochranu na místě, osvědčení o podání žádosti o udělení dočasné ochrany. Rozhodnutí o dočasné ochraně Ministerstvo vnitra nebo Policie České republiky vydá bez zbytečného odkladu, ve zvlášť složitých případech ve lhůtě do 60 dnů ode dne podání žádosti o udělení dočasné ochrany.*
10. Dle § 168 odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), *ustanovení částí druhé a třetí správního řádu se nevztahují na řízení podle § 9 (s výjimkou řízení podle § 9 odst. 4), § 10, § 19 odst. 1, § 20, 30, 31a, 32, 33, 36, § 38 odst. 1, § 40, 41, § 42g odst. 7 až 11, § 49, 50, 52, 117, § 122 odst. 1 a 2, § 123a, § 135 odst. 3, § 148, 154, § 155 odst. 1, § 180, 180b, 180d, 180e a 180h.*
11. Podle § 57 odst. 2 správního řádu *probíhá-li před příslušným správním orgánem nebo před jiným příslušným orgánem veřejné moci řízení o předběžné otázce nebo jestliže dal správní orgán k takovému řízení podnět podle odstavce 1 písm. a) či učinil výzvu podle odstavce 1 písm. b), postupuje správní orgán podle § 64. Pokud řízení na podnět správního orgánu nebylo zahájeno nebo nebyla podána žádost o zahájení řízení v určené lhůtě, lze v řízení pokračovat.*
12. Podle § 64 odst. 1 správního řádu *správní orgán může řízení usnesením přerušit a) současně s výzvou k odstranění nedostatků žádosti podle § 45 odst. 2, b) současně s výzvou k zaplacení správního poplatku, který je spojen s určitým úkonem v řízení, a s určením lhůty k jeho zaplacení; v řízení pokračuje, jakmile mu byl předložen doklad o zaplacení správního poplatku, c) probíhá-li řízení o předběžné otázce nebo správní orgán 1. dal k takovému řízení podnět podle § 57 odst. 1 písm. a), 2. učinil výzvu podle § 57 odst. 1 písm. b), anebo 3. učinil úkon podle § 57 odst. 4; za úkon správního orgánu se považuje i předání písemnosti k doručení podle § 19 a vyvěšení písemnosti na úřední desce, d) do doby ustanovení opatrovníka procesně nezpůsobilému účastníkovi, e) z dalších důvodů stanovených zákonem.*
13. Podle § 177 odst. 2 správního řádu *v případech, kdy správní orgán provádí úkony, na které se nevztahují části druhá a třetí tohoto zákona, postupuje obdobně podle části čtvrté.*
14. Podle § 154 správního řádu *jestliže správní orgán vydává vyjádření, osvědčení, provádí ověření nebo činí sdělení, která se týkají dotčených osob, postupuje podle ustanovení této části, podle ustanovení části první, obdobně podle těchto ustanovení části druhé: § 10 až § 16, § 19 až § 26, § 29 až § 31, § 33 až § 35, § 37, § 40, § 62, § 63, a obdobně podle těchto ustanovení části třetí: §*

134, § 137 a § 142 odst. 1 a 2; přiměřeně použije i další ustanovení tohoto zákona, pokud jsou přitom potřebná.

15. Z citované právní úpravy plyne, že žalovaný má povinnost o žádosti žalobce o udělení dočasné ochrany rozhodnout ve lhůtě 60 dnů ode dne jejího podání. Počátek plynutí této lhůty však v nynější věci neurčuje oproti mínění žalobce den podání žádosti, nýbrž den, v němž žalovaný žalobci doručil usnesení, jímž na základě závěrů rozsudku zdejšího soudu ze dne 14. 3. 2024, č. j. 62 A 14/2024-37, zrušil své předchozí sdělení, kterým žalobcovu žádost o udělení dočasné ochrany vyhodnotil jako nepřijatelnou. To v nynější věci nastalo dne 19. 4. 2024. V tomto okamžiku měl žalovaný vytvořen (odklizením svého předchozího sdělení) procesní prostor pro nové posouzení žalobcovy žádosti (srov. rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 24. 6. 2024, č. j. 77 A 15/2024-57). Činí-li podle § 5 odst. 5 lex Ukrajina lhůta pro rozhodnutí o žádosti o udělení dočasné ochrany nejvýše 60 dní, lze konstatovat, že by tato lhůta uplynula dne 18. 6. 2024.
16. Není přitom sporu o tom, že žalovaný v této lhůtě o žádosti žalobce nerozhodl. Spolu s usnesením, kterým žalovaný zrušil sdělení o nepřijatelnosti žalobcovy žádosti, totiž žalobci oznámil, že rozhodovat nehodlá, neboť vyčkává na rozhodnutí SDEU o předběžné otázce. Žalovaný formálně řízení usnesením nepřerušil, jeho postup má však zcela shodné účinky jako přerušení řízení (ostatně, odkázal na přiměřené použití § 64 správního řádu).
17. Řízení vedené u SDEU pod sp. zn. C-753/23 lze z pohledu posouzení nynější považovat za řízení o předběžné otázce ve smyslu § 57 správního řádu. Pokud by SDEU dospěl k závěru, že čl. 8 odst. 1 směrnice Rady č. 2001/55/ES nebrání domácí právní úpravě obsažené v § 5 odst. 1 písm. d) lex Ukrajina, byly by popřeny nosné důvody rozsudku zdejšího soudu ze dne 14. 3. 2024, č. j. 62 A 14/2024-37, na základě kterých byl postup žalovaného vyhodnocen jako nezákonný zásah (zdejšímu soudu je z úřední činnosti známo, že žalovaný podal proti uvedenému rozsudku kasační stížnost; řízení o kasační stížnosti vedené pod sp. zn. 5 Azs 63/2024 je přerušeno, pravděpodobně právě z důvodu řízení o předběžné otázce).
18. Zdejší soud se ovšem ztotožňuje se závěry shora odkazovaného rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 24. 6. 2024, č. j. 77 A 15/2024-57, že přerušení řízení kvůli vedení řízení o předběžné otázce není obligatorní, nýbrž podléhá správnímu uvážení, v jehož rámci musí správní orgán zvážit, zda jsou dány závažné důvody pro přerušení řízení. Každé přerušení řízení znamená oddálení rozhodnutí ve věci, dostává se tedy do rozporu s ústavním právem na rychlost řízení (čl. 38 odst. 2 Listiny). Nejde tu však jen o samotnou rychlost správního řízení coby samostatnou hodnotu, kterou je nutno brát v potaz. V úvahu je také třeba brát i další okolnosti věci, např. zda stav přerušového řízení a s ním spojená nejistota o právech a povinnostech samy o sobě nepřinášejí účastníkům řízení újmu, případně zda je tato újma přiměřená benefitu vyčkání na rozhodnutí o předběžné otázce.
19. Žalovaný však žádné vážné důvody pro přerušování řízení netvrdí. Domnívá se, zjednodušeně řečeno, že v řízení nemůže pokračovat, protože nesouhlasí se závěrem zdejšího soudu, podle něhož by v případě žalobce neměl postupovat podle § 5 odst. 1 písm. d) lex Ukrajina. Současně žalovaný nepředstavil ani žádné reálné ohrožení veřejného zájmu či jakékoli třetí osoby vyplývající z toho, že by o žádosti žalobce rozhodl v intencích závěrů rozsudku Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

zdejšího soudu ze dne 14. 3. 2024, č. j. 62 A 14/2024-37. I kdyby se následně ukázaly tyto závěry ve světle budoucího rozhodnutí SDEU jako nesprávné, veřejný zájem by tím patrně nijak neutrpěl, ostatně žalovaný by takové rozhodnutí při splnění předepsaných podmínek mohl revokovat (§ 156 správního řádu), stejně jako by neutrpěla újmu žádná třetí osoba.

20. Konečně, žalovaný se v odůvodnění svého sdělení nevyrovnal s problematikou dopadů na samotného žalobce. Žalobce je v důsledku přerušení řízení v situaci, kdy je mu sice umožněno setrvat na území ČR, ale fakticky je vyloučen z možnosti vydělávat si prostředky na živobytí a svou existenci hmotně zajistit, přičemž je v nejistotě, jak bude v jeho věci dále rozhodováno. Nelze navíc odhlédnout od toho, že tento stav může trvat předem neodhadnutelnou dobu. SDEU totiž nevyhověl žádosti Nejvyššího správního soudu o projednání věci v řízení o naléhavé předběžné otázce a délka řízení o předběžné otázce činila v roce 2023 průměrně 16,8 měsíců (soudní statistiky dostupné na <https://curia.europa.eu>). Takto dlouhé setrvávání v právní nejistotě nelze pro osobu, která se objektivně nachází v hraniční situaci uprchlíka před válkou, jen v zájmu na správnosti konečného rozhodnutí žalovaného akceptovat za situace, kdy existují právní nástroje, kterými může žalovaný své rozhodnutí, ukáزال-li by se názor zdejšího soudu mylným, revidovat.
21. Zbývá dodat, že opakovaně odkazovaný rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 24. 6. 2024, č. j. 77 A 15/2024-57, napadl žalovaný kasační stížností. O té rozhodl Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 3. 10. 2024, č. j. 10 Azs 151/2024-28, kterým kasační stížnost zamítl a doplnil, že účelem § 5 odst. 1 písm. d) lex Ukrajina je procesně zabránit tomu, aby byla cizinci poskytována dočasná ochrana v České republice a v dalším členském státě zároveň. Smyslem těchto ustanovení naopak nemá být „jednou provždy“ zabránit cizincům požádat o udělení dočasné ochrany v České republice poté, co jim už dočasná ochrana jinde poskytována není. V důsledku výkladu Nejvyššího správního soudu by ani v nynější věci nebyl dán relevantní důvod pro přerušení řízení spočívající v potřebě vyčkat na výsledek řízení o předběžné otázce.
22. Vyčkávání na rozhodnutí SDEU o předběžné otázce tak v nynější věci s ohledem na specifické okolnosti věci zmíněné výše (zejm. body 18-20 rozsudku) neobstojí jako relevantní důvod pro to, že žalovaný dosud o žalobcově žádosti o udělení dočasné ochrany nerozhodl, třebaže lhůta pro vydání rozhodnutí již před 7 měsíci uplynula.

IV. Závěr a náklady řízení

23. Zdejší soud s ohledem na shora uvedené v souladu se žalobním návrhem podle § 81 odst. 2 s. ř. s. uložil žalovanému, aby do deseti dnů od právní moci tohoto rozsudku vydal rozhodnutí o žádosti žalobce ze dne 5. 2. 2024 o udělení dočasné ochrany.
24. O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nebyl ve věci úspěšný, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšnému žalobci žádné náklady v souvislosti s tímto řízením nevznikly.

Poučení:

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 6. února 2025

David Raus v.r.
předseda senátu